

Oxyológia III

**Az acut coronaria syndroma sürgősségi
ellátása**

MS

ACS tüneti kezelés

- Glicerín-trinitrát kedvező haemodinamikai hatásai miatt előnyös ACS ellátása során.
  - Kapacitásvénák dilatációja
  - Coronaria-dilatatio
  - Perifériás artériák dilatációja (legkisebb mértékű hatás)
- Akut pulmonális pangás esetén is kedvező hatással alkalmazandó
- Megfontolandó, amennyiben a szisztolés vérnyomásérték > 90 Hgmm

Kontraindikált

- Hypotensio ($RR_{\text{SYST}} \leq 90$ Hgmm)
  - Különösen a bradycardiával járó esetekben (hypotonia-bradycardia syndroma)
  - Inferior régió érintettségű AMI
- Jobb kamrai érintettség gyanúja esetén
- CAVE Sildenafil-citrat!

NITRÁT

ACS tüneti kezelés

Analgesia

- Nitrát refrakter fájdalom csillapítása céljából, acut coronaria syndroma esetén MORPHIN választandó
- Szedativ hatással rendelkezik, mely szintén jótékony effektusú
- Kapacitásvénák dilatátora, így pulmonalis pangást csökkentő potenciállal is rendelkezik
- Kezdeti dózis: 3-5 mg i.v.
- Fájdalommentességig ismételendő.
- NSAID fájdalomcsillapítási céllal kerülendő!

ACS tüneti kezelés

- Szükségességének megítélése céljából pulsoxymetria monitorozás, artériás O_2 szaturáció követése javasolt!
- Csak észlelt hypoxaemia esetén!
- Terápiás cél:
  - $Sat_{O_2}=94-98\%$
  - $Sat_{O_2}=88-92\%$, amennyiben a betegnél hypercapniás légzési elégtelenség merül fel!
- Nagy áramlású oxigén káros hatású lehet!

OXIGÉN

ACS oki kezelés

THROMBOCYTA AGGREGÁCIÓ GÁTLÁS

Acetyl-Salicylate (ASA)

- 75-325 mg ASA hospitális alkalmazása csökkenti az ACS-ben szenvedő beteg mortalitását .
- Mihamarabbi (prehospitális) alkalmazás tovább csökkenti a mortalitást.
- ASA adására a lehető leghamarabb kerüljön sor! Laikus elsősegélynyújtónak is tanácsolandó az alkalmazása, amennyiben a beteg nem allergiás a készítményre!
- Javasolt kezdeti dózis: 160-325 mg

ADP receptor inhibitorok

- Gyógyszercsoportok:
  - Thienopyridinek
    - Clopidogrel (PLAVIX)
    - Prasugrel (EFIENT)
  - Cyclopentyl triazolo-pyrimidine (TICAGREROL)
- ADP receptor irreverzibilis gátlói, hatásuk a thrombocyta életciklusáig tart.

ACS oki kezelés

THROMBOCYTA AGGREGÁCIÓ GÁTLÁS

ADP receptor inhibitorok

- Clopidogrel hatását a drog-metabolizmus genetikailag determinált metabolikus variabilitás befolyásolja
- Clopidogrel alkalmazása:
  - NSTEMI: a lehető leghamarabb, ASA-val és AT (heparin)-al kombinálva
    - 300 mg telítő dózisban
    - Tervezett PCI esetén 600 mg telítő dózissal
  - STEMI: a lehető leghamarabb, ASA-val és AT (heparin)-al kombinálva
    - 75 éves életkorig 300 mg telítő dózis
    - 75 éves kor felett 75 mg (nem telítő) dózisban alkalmazandó (vérzési kockázat nő, ha a beteg >75 év, <60 kg)

ACS oki kezelés

THROMBOCYTA AGGREGÁCIÓ GÁTLÁS

ADP receptor inhibitorok

- Prasugrel alkalmazása:
  - Prehospitális alkalmazásra vonatkozó bizonyíték nincs!
  - NSTEMI: clopidogrel helyett, magas kockázatú betegeken, tervezett PCI esetén, kontraindikáció (TIA vagy stroke az előzményben, magas vérzési kockázat) hiányában 60 mg telítő dózis adandó.
  - STEMI: a lehető leghamarabb, ASA-val és AT (heparin)-al kombinálva, clopidogrel helyett, magas kockázatú betegeken, tervezett PCI esetén, kontraindikáció (TIA vagy stroke az előzményben, magas vérzési kockázat) hiányában 60 mg telítő dózis adandó.

ACS oki kezelés

THROMBOCYTA AGGREGÁCIÓ GÁTLÁS

GP IIb/IIIa receptor inhibitorok

- Készítmények:
  - Reverzibilis gátlás: eptifibatid (INTEGRILIN), tirofiban (AGGRASTAT)
  - Irreverzibilis gátlás: abciximab (REOPRO)
- A legújabb vizsgálatok változatlan vagy romló mortalitást igazolnak.
- Legfeljebb kórházi körülmények között alkalmazandó, de nincs kellő bizonyíték a rutinszerű alkalmazás tekintetében

ACS oki kezelés

Nem frakcionált heparin (UFH)

- 4.000 és 40.000 Da közötti molekulatömegű glükóz-aminoglikánok, változó hosszúságú diszacharid oldalláncokkal
- Indirekt thrombin inhibitor (AT-III hatás katalízise)
- Nem (nehezen) előre jósolható anticoagulans hatás → aPTT meghatározás és monitorozás szükséges
- Csak intravénás alkalmazása lehetséges
- Thrombocytopeniat eredményezhet
- Szelektívebb Xa faktor aktivitású (LMWH) és direkt antitrombin potenciálú (bivalirudin) elérhető.

ANTITHROMBIN
KEZELÉS

ACS oki kezelés

Enoxaparin (CLEXANE)

- Thrombolysisen átesett betegek részmintáját vizsgálva a heparinhoz képest jobb klinikai kimenet észlelhető, ugyanakkor idősek (>75 év) és alacsony testtömegű (<60 kg) betegek esetében megnöveli a vérzési szövődményt.
- STEMI-ben, thrombolysis indikációja mellett:
  - <75 éves beteg esetén 30 mg i.v. bolus, majd 1 mg/ttkg s.c. 12 óránként (az első s.c. injekció röviddel az i.v. után alkalmazandó)
  - ≥75 év életkorú beteg esetén: 0,75 mg/ttkg s.c. 12 óránként, i.v. bolus nélkül.
  - Romló vesefunkciós értékkel bíró beteg esetén (creatinin clearance <30/ml/min) napi 1 mg/ttkg s.c. adandó vagy UFH-val kezelendő!
- Primer PCI indikáció esetén
  - UFH biztonságos alternatívája
  - Nincs egyértelmű bizonyíték!

ANTITHROMBIN
KEZELÉS

ACS oki kezelés

Fondaparinux (ARIXTRA)

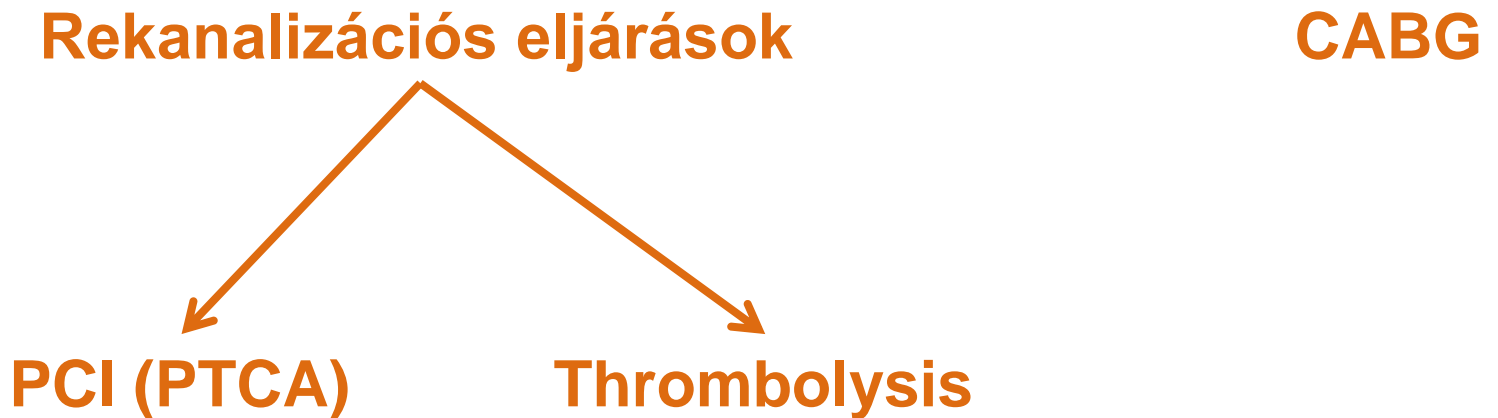
- Thrombolysisen átesett betegek részmintáját vizsgálva a heparinhoz képest jobb, vagy legalább ugyanolyan jó klinikai kimenet észlelhető
- STEMI-ben, thrombolysis indikációja mellett:
  - Különösen nem fibrin specifikus lízis esetén (streptase) javasolt, 2,5 mg s.c., majd napi 2,5 mg s.c. dózisban (amennyiben SeCreatinin < 3 mg/dl (250 μm/l))

ANTITHROMBIN
KEZELÉS

ACS reperfúziós kezelés

Reperfúziót célzó eljárások

**Mindegy, hogy melyiket, csak válasszunk!
A panaszokat követő 12 órán belül a
rekanalizációt a lehető leghamarabb meg
kell kezdeni!**

MS

ACS reperfúziós kezelés

THROMBOLYSIS

- 6434 beteg eredményeit bemutató metaanalízis alapján 17 %-al csökkenti a mortalitást a kórházon kívüli thrombolysis (Morrison LJ, Verbeek PR, McDonald AC, Sawadsky BV, Cook DJ. Mortality and prehospital thrombolysis for acute myocardial infarction: a meta-analysis. JAMA 2000;283:2686–92.)
- Személyi és tárgyi feltételek megléte szükséges
- Prehospitális keretek között előnyös:
  - STEMI
  - ACS tünetei és jellemző panaszok és újkeletű(nek tartott) LBBB
- Kiképzett paramedikusok, ápolók is végezhetik, megfelelő protokoll birtokában.
- A tünetek megjelenését követő első három órán belül a leghatásosabb!
- A sürgősségi osztályon jelentkező, ACS tüneteit mutató beteg, amennyiben az EKG-n STEMI verifikálható (vagy új keletű LBBB, esetleg posterior AMI) esetében a thrombolysis a lehető leghamarabb megkezdendő, kivéve, ha a PCI labor rendkívül közel van!
- Vérzés kockázatát növeli: 75 év feletti életkor, 180 Hgmm feletti szisztolés vérnyomásérték.

ACS reperfúziós kezelés

THROMBOLYSIS

Abszolút kontraindikációk

- Vérzéses vagy ismeretlen etiológiájú stroke
- Ischaemias stroke az elmúlt 6 hónapban
- Központi idegrendszeri károsodás/neoplasia
- Az elmúlt 3 hétben elszenvedett nagyobb trauma/sebészeti beavatkozás/fejsérülés
- 1 hónapon belüli gastro-intestinalis vérzés
- Ismert véralvadási zavar
- Aorta dissectio

Relatív kontraindikációk

- 6 hónapon belüli TIA
- Oralis anticoagulans kezelés
- Várandósság a postpartum időszak első hetének végéig
- Nem komprimálható vérzés
- Traumatikus újraélesztés
- Refrakter hypertensio (szisztolés RR>180 Hgmm)
- Előrehaladott májbetegség
- Infectiv endocarditis
- Aktív peptikus fekély

ACS reperfúziós kezelés

PCI

- A percutan coronaria intervenció (stent behelyezéssel vagy anélkül) az elsőként választandó rekanalizációs eljárás STEMI esetén.
- A thrombolysissel összevetve kifejezettebb a kimenetelre gyakorolt jótékony hatása (mortalitás, stroke, reinfarctus), amennyiben képzett személy(zet), nagy esetszámú centrumban, korlátozott késlekedést követően végezte a beavatkozást → Elérhetősége szűkebb körű, mint a thrombolysis esetén.
- A thrombolysisnél kevésbé idő-szenzitív.
- Formái:
  - Primer PCI (PPCI): egyéb reperfúziós terápia nélkül.
  - Facilitált PCI: közvetlenül a thrombolysis után végzett beavatkozás.
    - Pharmaco-invaziv stratégia: a thrombolysist követő 3-24 órával végzett intervenció. Rutinszerűen már nem javasolt, csak a betegek szűk körében, helyette miahamarabbi PCI elvégzése ajánlott.
  - Rescue PCI: thrombolysis sikertelensége (hatástalansága) esetén (kevesebb, mint 50%-os ST redukció), azt követően 60-90 percben végzett beavatkozás

ACS reperfúziós kezelés

- A **percutan coronaria intervenció** korlátozottan hozzáférhető így késést eredményező, képzett személyzetet és infrastrukturális háttérrel igénylő, csak hospitális keretek között végezhető beavatkozás.

Ezzel szemben

- A **thrombolysis** széles körben elérhető, a személyi és a farmakológiai tárgyi feltételek megléte esetén azonnal megkezdhető, prehospitális keretek között is végezhető, így minimális késlekedést előidéző reperfúziós eljárás.
- A késlekedés a döntés meghozatala és a beavatkozás megkezdése között átlagosan 60 perc.
- A PCI előnye csak bizonyos betegcsoportokban igazolható egyértelműen!

THROMBOLYSIS vs.
PCI

ACS reperfúziós kezelés

THROMBOLYSIS vs. PCI

- A PCI késés csökkenthető:
  - Prehospitális EKG készítéssel
  - EKG transzmisszióval (csak Magyarországon „transztelefonikus” ☺)
  - A katéteres labor azonnali (egy telefonhívással történő) riaszthatóságával
  - A katéteres labor 20 percen belüli rendelkezésre állásának megkövetelésével
  - Képzett kardiológus folyamatos jelenlétével (nem készenléti jellegű ügyelet!)
  - A menedzsment aktív támogató hozzáállásával
  - Team-szellemű munkaléggör kialakításával
- Amennyiben a PCI kellő időn belül nem kivitelezhető (jelentős késés), a beavatkozás helyétől függetlenül a thrombolysis megfontolandó, amennyiben nincsenek kontraindikációk.
- Shock állapotában lévő betegnél PPCI (vagy CABG) az elsőként választandó, még a magasabb késés árán is.
- Amennyiben thrombolysis a választandó terápia, annak legjobb helye a praehospitális ellátás!

ACS reperfúziós kezelés

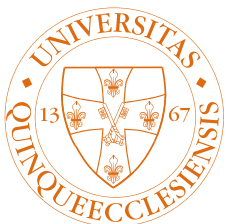
Speciális esetek: Cardiogen shock

- Thrombolysis nem kontraindikált, ugyanakkor a panaszok felléptét követő 36 órán belül kifejlődött shock esetén a PCI (PPCI vagy facilitált) a választandó kezelés!

Speciális esetek: ROSC

- Thrombolysis nem kontraindikált.
- Amennyiben STEMI vagy új keletű LBBB észlelhető a sikeres CPR-t követően, azonnali angiographia, PCI és thrombolysis is megfontolandó.

THROMBOLYSIS vs.
PCI

ACS oki kezelés

EKG

Fájdalomcsillapítás

- Nitroglicerín (ha RRSYST>90 Hgmm
- Morphine (ismételve) 3-5 mg

Vérlemezke funkció gátlás

- ASA rágótbl. vagy i.v. 160-325 mg
- Clopidogrel 75-600 mg (reperf. strat. függvényében) VAGY STEMI esetén tervezett PPCI-kor Prasugrel 60 mg

STEMI

NSTEMI

Thrombolysis választandó:

- Nincs kontraindikáció
- Késlekedés a PCI elérésében

Adjuváns kezelés:

UFH, enoxaparin vagy fondaparínus

PCI választandó:

- Időkorlátan belüli és elérhető PCI centrum
- TL kontraindikált
- Kardiogén shock vagy súlyos BK elégtelenség

Adjuváns kezelés:

UFH, enoxaparin (megfontolandó)

Korai invazív stratégia:

- UFH
- Enoxaparin megfontolandó

Konzervatív vagy késleltetett invazív stratégia:

- UFH
- Magas vérzési kockázat esetén bivalirudin megfontolandó

ACS score rendszerek

TIMI

Tényező	Pontszám
Életkor ≥ 65 év	1
≥ 3 CAD rizikófaktor (családi anamnesis, hypertonia, hypercholesterinaemia - alacsony HDL, DM, dohányzás)	1
ASA alkalmazás az elmúlt 1 hétben (ASA ellenére jelentkező mellkasi fájdalom)	1
Ismert CAD ($\geq 50\%$ stenosis)	1
24 órán belül több, mint egy nyugalmi anginás periódus	1
ST-szakasz eltérés	1
Emelkedett kardialis markerek	1

Thrombolysis in Myocardial Infarction score

ACS score rendszerek

TIMI

Pontszám	14 napon belüli halál, reinfarctus, újabb rekanalizációs beavatkozást igénylő anginás periódus esélye
0-1	4,7 %
2	8,3 %
3	13,2 %
4	19,9 %
5	26,2 %
6-7	40,9 %

ACS score rendszerek

TIMI - STEMI

Paraméter	Pontszám
Anamnesis	
Életkor 65-74 év	2
≥75 év	3
DM, HT vagy AP	1
Fizikális vizsgálat	
SBP < 100	3
HR > 100	2
Killip II-IV	2
Testtömeg < 67 kg	1
Klinikai jellemző	
Anterior lokalizációjú ST eltérés vagy LBBB	1
Eltelt idő > 4 óra	1
Risk Score = Total	0-14

ACS score rendszerek

TIMI - STEMI

Pontszám	30 napon belüli halál esélyhányadosa
0	0,1 (0,1-0,2)
1	0,3 (0,2-0,3)
2	0,4 (0,3-0,5)
3	0,7 (0,6-0,9)
4	1,2 (1,0-1,5)
5	2,2 (1,9-2,6)
6	3,0 (2,5-3,6)
7	4,8 (3,8-6,1)
8	5,8 (4,2-7,8)
>8	8,8 (6,3-12)

ACS score rendszerek

GRACE

Tényező	Pontszám
Életkor	
<40	0
40–49	18
50–59	36
60–69	55
70–79	73
≥80	91
Szívfrekvencia (/perc)	
<70	0
170–89	7
190–109	13
110–149	23
150–199	36
>200	46
Szisztolés vérnyomás (Hgmm)	
<80	63
180–99	58
100–119	47
120–139	37
140–159	26
160–199	11
>200	0

ACS score rendszerek

GRACE

Tényező	Pontszám
Creatinine (mg/dl)	
0.0–0.39	2
0.4–0.79	5
0.8–1.19	8
1.2–1.59	11
1.6–1.99	14
0.2–3.99	23
>4	31
Killip osztály	
Class I	0
Class II	21
Class III	43
Class IV	64
Szívmeállítás észleléskor	43
Emelkedett cardialis markerek	15
ST-szakasz eltérés	30
Összpontszám	258

Global Registry of Acute Coronary Events

ACS score rendszerek

Global Registry of Acute Coronary Events risk model nomogram
Granger, C.B. et al. Arch Intern Med 2003; 163:2345-53.

GRACE

Total points	≤60	70	80	90	100	110	120	130	140	150
Prob of in hospital Death%	≤0.2	0.3	0.4	0.6	0.8	1.1	1.6	2.1	2.9	3.9
Total points	160	170	180	190	200	210	220	230	240	≥250
Prob of in hospital death %	5.4	7.3	9.8	13	18	23	29	36	44	≥52

Prehospitális ellátás

Helyszíni ellátás:

- aszpirin,
- vénabiztosítás,
- fájdalomcsillapítás,
(sublingualis nitrát, frakcionált iv. morfin)
- a keringési állapot megítélése,
- EKG készítése.

A mentő érkezéséig a helyszín a háziorvosok számára sem hagyható el!!!!

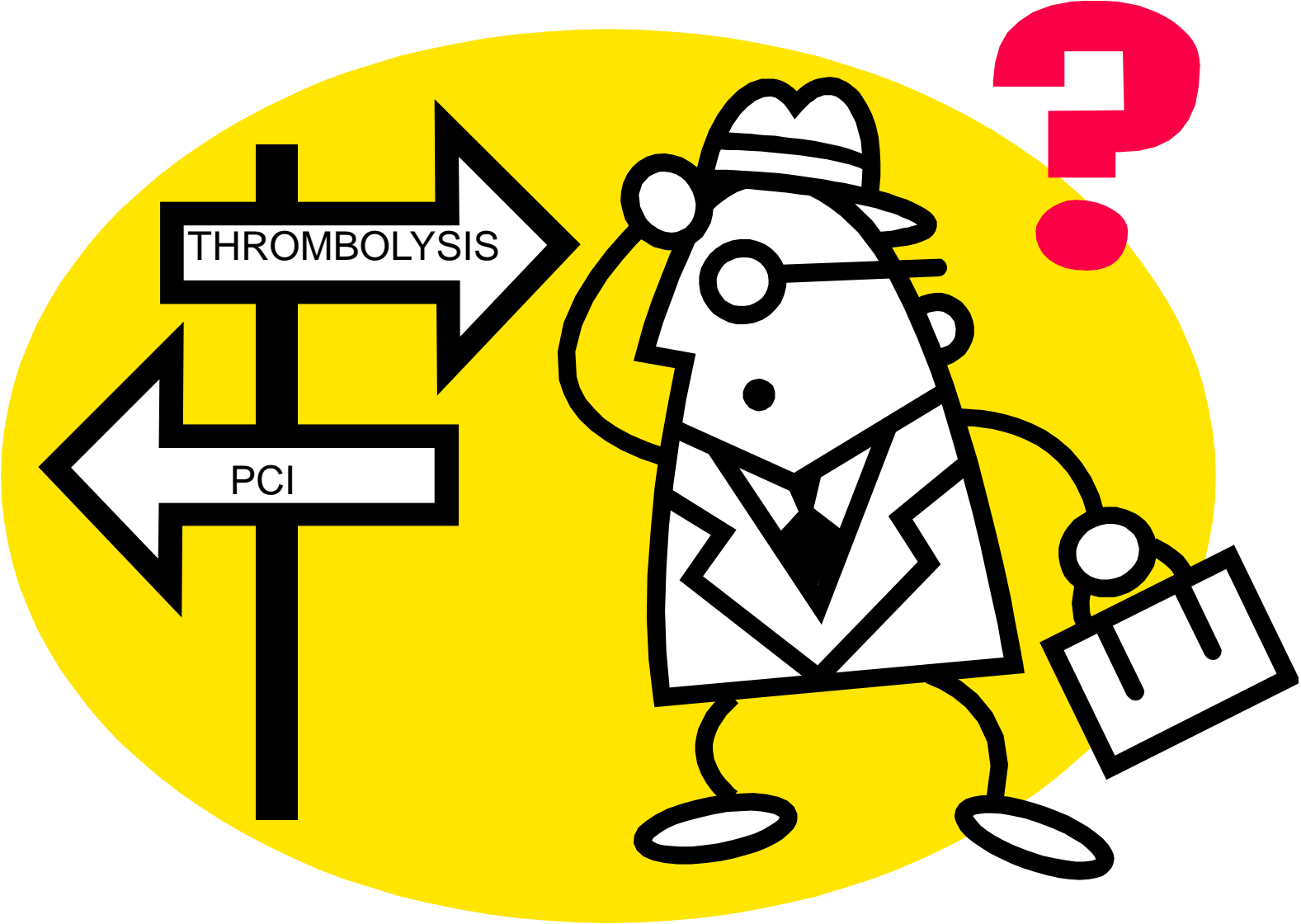
Stabil állapotú beteg: szállítása nem igényel orvosi felügyeletet.
Instabil állapotú beteg: csak mentőtiszti vagy orvosi szállítás.

A kórházban a beteg érkezhethet:

- PCI labor
- Sürgősségi Osztály,
- AITO,
- Koronária őrző.

Thrombolysis versus PCI

MS

A szakmai ajánlások alapján a STEMI ellátási protokollja

NUN
HUN

- **STEMI esetén az elsődlegesen ajánlott oki kezelés a primer katéteres megnyitás**
- **A fájdalom kezdetétől számított 3 órán belül 60 perc alatt kell a beteget beszállítanunk**
- **A fájdalom kezdetétől számított 3 és 12 óra között erre 90 perc áll rendelkezésünkre**
- **A katéteres labor „door to ballon” idejének 30 percen belülinek kell lennie (időtényező és NEM IDŐFAKTOR!!!)**
- **Amennyiben a fenti idők nem tarthatóak, úgy STEMI esetén a helyszíni thrombolysis elkezdése a javasolt**

ACS esetén a mentőorvostól-mentőtisztől elvárható helyszíni beavatkozások

HUN

- **Célzott anamnézis felvétel, fizikális vizsgálat (EKG, RR, GCS, O₂ szaturáció)**
- **Legalább 12 elv. EKG készítése**
- **Oxigén**
- **Nitroglicerín spray**
- **Aspirin rágótbl. 250 mg.**
- **Vénabiztosítás**
- **Fájdalomcsillapítás iv. Morphium, Pethidin (Tramadol)**

ACS esetén a mentőorvostól-mentőtisztől elvárható helyszíni beavatkozások

HUN

- **STEMI esetén pitvarfibrillációs tachyaritmia, tachycardia és hypertonia mellett indokolt lehet béta-blokkoló adása. /Inferior AMI, Verapamil/**
- **Antithromboticus kezelésként:**
  - 5000 NE Na-heparin
  - 300 mg clopidogrel
  - GP IIb/IIa-receptor blokkoló

ACS esetén a mentőorvostól-mentőtisztől elvárható helyszíni beavatkozások

- A helyszínen ténykedőktől elvárható a beteg további ellátása, illetve sorsának rendezése.
- Amennyiben a PCI labor az adott időintervallumokon belül elérhető és a beteg beleegyezik a primer katéteres ellátásba, úgy a kardiológiai centrumba történő szállítása indokolt.
- Ha az időintervallumokból kicsúsznánk, vagy az intervenciós lehetőség egyéb okokból nem elérhető, úgy a tárgyi és személyi feltételek megléte esetén helyszíni thrombolysis megkezdése indokolt.